

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an . . . . . 240 Lei Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei Un număr . . . . . 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . . . 300 Lei</p>	<p style="text-align: center;">APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concursuri edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	---	---

Serbările dela Anina.

Dumineca trecută, în 12 Noembrie a. c., s'au desfășurat la Anina mari solemnități din prilejul sfințirii bisericii noastre de acolo.

Cine cunoaște această localitate minieră; cine mai cunoaște și starea elementului românesc de aci, până la unire mai ales, acela se va uimi pe bună dreptate de proporțiile românești și creștinești pe cari le-a luat momentul solemn al acelei sfințiri de biserică.

Anina s'a înjghebat cu puțin înainte de cea din urmă și mai grozavă incursiune a turcilor. Până la 1773 frumoasa vale în care furnică astăzi mii de lucrători, cu sutele de case ce-i adăpostesc era locul de joacă al cerbilor, cari își încurcau coarnele lor în flora tot așa de bogată a Padeșului și a celorlalte dealuri cari alternează la nesfârșit cu văile în cari șerpuește micul Caraș. De o parte și de alta străjuiau arinii sau „aninii” — cum le zicem noi bănașenii. Aceștia au dat satului numele lor. Mai spre sud, Ștaierul se întemeiază tot atunci din cele 34 familii de știrieni, aduse de inginerul Petru Kastel. Administrativ avem aci o comună mare, unică, numită Ștaierdorf-Anina.

Modestele înjghebări ale tăetorilor de pădure fură atinse grav de răzmerița turcului dela 1788. Dar Pronia divină le dădu o nebănuită satisfacție! În 1790 se descoperi aci cărbunele de pământ. Intervine Statul, ia terenul în exploatare construind minele, iar la 1863 artera minunată, de comunicație: Lișava!

Aceasta este Anina, baia aurului negru din Bănat.

În anul 1877 romano-catolicii își zidesc biserică. Au contribuit locuitorii, dar îndeosebi a contribuit „Șteg“-ul, cum i s'a zis în trecut societății exploatare, azi U. D. R.

De grija sufletească a românilor proprietarii

de mine nu s'au îngrijit. Puțini și săraci, ei au fost copiii vitregi ai stăpânirii, încrezută în modestia lor și în robustețea lor sufletească. Dar ei s'au tot înmulțit; satele din jur încă își trimetea brațele prisositoare de muncă la mine... Contactul cu străinii cari aveau biserică și preot, dar îndeosebi contactul permanent cu moartea a trezit în ei trebuința unei îngrijiri a sufletului: baia morală care să-l înviorze, să-l întărească în lupta din ce în ce mai păgână cu forțele ascunse și pânditoare ale adâncului.

Preotul Nicolae Câmpianu — de pie memorie — din Maidan îi cercetează aproape în fiecare Duminecă, îi adună într'o capelă și se roagă împreună cu ei în prezența mistică a Mântuitorului Iisus Hristos.

Și totuși, liturgiile săvârșite în capela aceea dela etaj, erau ascultate de prea puțini minieri...

Iată cum înțelegem și pentruce binecuvântăm sfânta inspirație a modestului funcționar Petru Manciu, care la 1907 cere dela Guvern iar în 1912 primește autorizația să pună baza „fundațiunii pentru ridicarea bisericii române” din Anina.

Munca aproape haină a minierului, îl abrutizează. Oricâtă teamă îl însoțește în drumul lui subteran, el crede în Pronia cerească, în acel „noroc bun” ce-și spun unii altora; corpul lui este însă prea istovit, iar sufletul sceptic, la eșire din mină nu-l mai avântă spre nimic. *Et singur nu-și mai impune și o datorie concretă, un act de recunoștință, o jertfă nouă față de acea Pronie, față de care se crede achitat prin munca sa excepțional de grea, aproape ingrată de minier.*

Pentru o antrenare permanentă a lor în rugăciune, în nelenevirea sufletului care are neîncetată nevoie de avânt spre Cer s'a împus categoric și arzător problema de a avea în

mijlocul lor un preot stabil, un doftor al sufletelor lor obosite, și un îndrumător al lor spre Dumnezeu, întăritor în toate cele bune.

Ce însemnează oare cei peste 50 bapțiști în Anina, de cât mediu prielnic pentru religiozitate, pe care unii profitori o deformează după chipul și asemănarea lor.

Iată, de acum a încetat de a mai stărui acel mare neajuns în Anina, lipsa de preot stabil, lipsa de biserică.

*

Festivitățile sfințirii acestui nou Sion au fost cu adevărat înălțătoare.

La orele 9 dimineața P. S. Părinte Episcop a fost întâmpinat de soborul preoților în fața întâiului arc de triumf și condus cu litia la biserică.

O ordine desăvârșită la școlari, minieri, călușeri și tot poporul acela de intelectuali din Anina, Oravița și jur a ridicat frumusețea cortegiului. Incadrarea P. S. Sale de minierii în uniforma neagră cu lămpi în mână a dat un accent de gravă solemnitate....

Iată cortegiul ajuns la biserică. Peste rămurelele de brad presărate P. S. Sa urcă treptele bisericii, în ușa îl întâmpină preotul *Marcu Bănescu*, având crucea și evanghelia în mână. Incadrat de alți colegi, preotul Bănescu rostește următoarea și cuprinzătoare bineventură :

Prea Sfințite Stăpâne,

De multă vreme am așteptat clipele care undesc acum sufletul nostru cu mistice înfiorări. Am așteptat cu înfrigurarea sfântă a biblicului Simeon momentul să putem rosti: „Zidurile s'au înălțat, altarul este gata, jertfelnicul necrunt e pregătit, binecuvântă Stăpâne!

O nouă „cetate a lui Dumnezeu“ (Mt. 5, 14), un nou locaș temeluit pe piatra credinței (Mt. 16, 18) invincibilă de forțele destructive din orice izvor ar emana, este gata. „Mireasa Mielului“ (Apoc. 21, 9) așteaptă „învaluită în slava lui Dumnezeu“.

Cetatea cea sfântă, Ierusalimul cel adevărat, pe care Ioan l'a văzut în Apocalipsul său, pogorându-se din cer dela Dumnezeu (Apoc. 21, 10) așteaptă binecuvântările P. S. Voastre.

Sionul vieții noastre românești, cetatea noastră sfântă, ridicată din credință și osârdie creștină, așteaptă acum revărsarea misticelor effluvii harice, momentul habilitării ei pentru demna savășire a „Sfintelor mistere“.

Ați venit, Prea Sfințite, să desăvârșiți acest moment, să dați toată intensitatea trăirii colective a mărețului praznic din parohia noastră și să înscrieți în cartea de aur a vieții românești din Anina, întâia literă a lui Hristos.

Pentru acestea, îngăduiți-mi să vă tâlcuesc bucuria enoriașilor mei și sentimentele lor de grațitudine, urându-Vă „Intru mulți ani Stăpâne“!

Ați descins în mijlocul obștiei creștine, constituită în majoritate, din muncitorii U. D. R.-ului, care-și du-

rează existența în robot greu, ca de ispașă, în adâncul pământului. Sunt minerii care scormonesc pământul. Sunt minerii care robotesc în praful negru, cu orizont închis, în care doar iminența pericolului tulbură continuitatea muncii de istov. Sunt minerii care poartă nostalgia vieții lor rustice, în templul naturii, cu orizont larg, cu largi deschideri spre lumină... în care e atât de aproape Dumnezeu, în munca aceeași și parcă totuși, veșnic alta.

Sunt „viermii pământului“, cum atât de plastic i-a trecut în literatura noastră națională scriitorul contemporan C. Ardeleanu. Un supranume, ce nu degradează, ci semnifică acea continuă mișuneală, acea neîntreruptă activitatea, pe care aceste ființe o duc în întunerecul subteran. Ei prestează însă muncă grea, de incomparabilă valoare socială. Munca lor e mai mult jertfă decât câștig.

Numărul românilor ortodoxi nu se poate cunoaște cu precizie, fiindcă populația românească, mai ales, este atât de flotantă. Totuși, se poate ști cu aproximație că numărul credincioșilor, care se servesc de biserica noastră pentru cerințele lor spirituale, se ridică la circa 2.000.

Viața religioasă a enoriașilor, care au adus cu ei, din toate satele Carașului obiceiuri și credințe, e relativ bună, simțindu-se însă până acum lipsa unei biserici vii, care să realizeze în acest mediu, o unitate spirituală.

În general, ei trăesc inconștient un greu proces psihologic de adaptare a tradițiilor lor patriarhale la nouile forme de viață, pe care le crează, sub toate raporturile, centrele industriale, cu lume multă și tendințe contrare, dar mai ales, faptul că majoritatea muncitorilor români sunt fără tradiție proletară. Ei provin din rândurile muncitorilor agricoli, cu tradiții înfipte până la origini neamului. Au schimbat deci felul de viață și muncă. Cu toate acestea și-au păstrat întreg sufletul țărânului român, cu bogata-i simțire religioasă, cu mereu prezența lui Dumnezeu. Rezultatul acestei stări e frumosul locaș care a prilejuit praznicul nostru de astăzi.

Locașul ce așteaptă „duhul care face viu“ a trecut prin multe peripeții până la starea de azi.

Am încercat să descifrez strădaniile bunilor români și creștini din protocoalele Consiliului parohial, peste care s'a așternut deja colbul a trei decenii.

În 1907 Domnul Petru Manciuc — a cărui venerabilă față avem bucuria s'o vedem în mijlocul nostru — scrie cu o impresionantă sinceritate pericolul în care se sbat românii, pe punctul de a-și pierde credința și limba, așteptând salvarea dela biserică — dela biserica românească. — Voiau românii să-și dureze o inexpugnabilă cetate spirituală, un plămân în care să respire liber, în care liber să-și avânte dorul spre Dumnezeire.

Acest gând provoacă marea adunare a muncitorimii române din Anina, în 14 Martie 1908, care se constituie ca „sinod parohial“ sub președinția Pr. administrator Nicolae Câmpean din Maidan. Se hotărăște în urma cuvântării cu accente răscolitoare de profetism românesc a lui Manciuc „înființarea unui fond pentru zidirea bis. gr. ort. rom. din Anina“. Fiecare muncitor român cedează lunar 30 fileri din câștigul său pentru acest fond, pe care îl mănuiază un comitet în frunte cu Petru Manciuc și Ioan Păuțiu.

Împrejurări vitrege însă și conduceri ostile gândului zămislit din avânt românesc și pietate creștină, împiedecă realizarea acestei hotărâri.

În 1909 se înaintează o cerere către Direcțiunea Generală a S. T. E. G.-ului la Budapesta.

Cererea e respinsă. Alte cereri au aceeași soartă.

Numai Dumnezeu nu ne refuză avântul și ne trimite duh de îmbărbătare, puteau zice bieții români, căci piedicele cresc, cresc mereu... sporesc apocaliptic din ură și calicul antiromânesc la Budapesta.

În 16 Sept. 1911, Direcțiunea Domeniilor Oravița răspunde muncitorimii române că poate contribui la fondul pentru zidirea unei biserici cu condiția ca fiecare muncitor să-și înainteze învoirea în scris. Cu multe greutate, se adună 300 semnături și se înaintează în 1912 Direcțiunii Dom. Oravița, care înfine, încuviințează reținerea a 30 fileri dela fiecare muncitor român.

Fundațiunea se administrează de un comitet de 8 membri aleși din 3 în 3 ani.

Între timp, serviciile religioase se săvârșesc adesea sub cerul liber.

Războiul, care găsește fondul cu circa 2700 cor. reduce mult veniturile ordinare.

La sfârșitul războiului se găsesc la Banca Oravițeană 4.497 cor.

Opreliștile au căzut. Suntem în epoca românească. Chiar dacă cer și acum românii din Anina, nu se mai umilesc. Cererile lor își schimbă cu demnitate tonul. Serviciile religioase se săvârșesc anum în capela improvizată într'o sală de învățământ a Școlii primare, înzestrată cu toate cele necesare.

În 1919 și 1920 se discută deja planul unei biserici — luându-se ca model biserica din Vârșet — și transformarea „filiei” Anina în „materă”, lucru ce se realizează mai târziu prin stăruințele P. On. Prot. Virgil Musta. Pentru ambele probleme, Consiliul Parohial cere sprijinul Soc. U. D. R. prin directorul Hendrich, care însuși sprijinește o colectă publică, realizând suma de 400.000 lei pentru biserica proiectată.

Acum începe a doua fază în istoricul zidirii bisericii. La vechii luptători pentru cauzele naționale și ortodoxe, se adaugă cu vigoare tinerească Dir. Șc. primare Ioan Ștefan și Dir. spitalului Dr. Nicolae Belu. În conducerea Soc. își fac loc românii. Acest tapt va fi pentru noi determinant. Între aceștia, este tânărul inginer român Vasile Poboran.

În 1926 Dl. Ing. Prof. V. Vlad trimite un plan de biserică Consiliului parohial, care îl înaintează Dir. Generale U. D. R. din București. Aceasta cere o modificare a planului, propunând ca exteriorul să fie în stilul bisericii ctitorite de Ștefan cel Mare — acceptându-se astfel principial patronajul Societății în construirea bisericii. Consiliul parohial mulțumește pentru aceasta în special D-lui Constantin Orghidan, pe atunci Dir. general.

Cu toate acestea, prin anul 1928, problema zidirii bisericii este din nou îngrijorătoare. Se exprima chiar părerea că această problemă a ajuns la un „punct mort”. Intervine atunci bunăvoința D-lui Adm. al Soc. Constantin Bușilă, pentruca toate speranțele să se reactulizeze.

În 1930 Soc. anunță că va da o importantă cantitate de material pentru biserică.

Astfel totul este pregătit pentru începerea lucrărilor. Biserica se va zidi în regie proprie, după proiectul D-lui Prof. Victor Vlad, cu următorul comitet: Președinte de onoare, Dl. Const. Bușilă, membri: Virgil Manliu, Preotul Nicolae Câmpeanu, Dr. Nicolae Belu, Ing. Vasile Poboran, Ing. G. Onciu, Ioan Ștefan, Const. Orăvician, Dr. Gh. Vucu și Petru Manciu.

În 21 Sept. 1930 se desfășoară cea mai impresionantă manifestație ortodoxă a românilor din Anina: se pune piatra fundamentală a bisericii, după 23 de ani de trudnice sbateri, cu lipsuri de tot felul.

Lucrurile merg regulat, muncitorii suut înțelegători și jertfelnici.

În 1932, comitetul de construcție predă toate sarcinile Consiliului parohial, care se constituie în Comitet de construcție, având în frunte pe Dl. Subdir. — de atunci — Vasile Poboran. Zelul D-Sale ca membru în Consiliul parohial și mijlocirea D-Sale pe lângă Soc. U. D. R. adaugă zi de zi câte o cărămidă la temelie bisericii...

Dar, micul capital dela Orăviceana ajunge în epoca de criză bancară. Contribuțiile muncitorilor nu mai ajung. Zidăria începută e amenințată nu numai de încetare, dar și acțiunile atmosferice.

Și anii trec.

Comuna bisericească, cu tot ajutorul muncitorilor, Primăriei și Județului, n'ar mai putea termina lucrările de construcție. Cele câteva milioane cari mai trebuiesc, întrec cu mult puterile ei.

Aceasta o constată tânărul Dir. al minelor, Vasile Poboran, care în 26 Ianuarie 1936, după 6 ani dela punerea pietrii fundamentale și aproape 30 de ani dela inițierea acțiunii, ia asupra-și toată răspunderea și toate lucrările de construcție, promițând solemn, în fața subalternilor D-Sale, să predea comunității noastre bisericești, biserica pregătită pentru sfințire.

Este a treia fază, ultima și cea mai importantă, care aparține D-lui Dir. Poboran. Pentru aceasta, corporațiile noastre bisericești l'au proclamat „protector al bisericii românești din Anina”.

D-Sa a exoperat ajutoare dela Soc. U. D. R. și Direcțiunea Minelor, ajungând la o valoare de circa 5.000.000 Lei

A făcut danii personale, s'a interesat cu uimitoare minuțiozitate de cel mai mic lucru care a intrat în biserică. Adesea putea fi găsit printre muncitori, controlând materialul, cântărind lucrurile, asortând culorile și podobeale bisericii.

Acum câteva zile, vibrând de emoție, în fața Consiliului parohial a putut rosti cuvintele: „Am terminat”. Era răspunsul la făgăduința ce și-o dăduse: „Vreau să termin această biserică”!

Domnia-Sa înscrie astfel Soc. U. D. R. cu o nouă ctitorie în istoria culturii și spiritualității bănățene, desăvârșind în același timp visul românilor de acum 32 de ani.

Prea Sfințite Părinte,

Toți care au contribuit cu sufletul și mult puținul lor la edificarea acestui locaș, sunt acum de față. Udele metalice ale clopotelor își destind chemarea până la cei din lumea de dincolo de veacuri, vestindu-le praznicul cel mare al târnosirii bisericii lor. E praznicul tuturor. Praznicul misticei întâlniri a celor cari au fost cu cei care suntem, în avântul dragostei creștine, în permanențele credințelor protegute de biserică.

Această lume Vă întâmpină azi, Prea Sfințite, mulțumindu-vă pentru harul ce-l veți da bisericii noastre și rugându-Vă să-i împărtășiți arhierasca binecuvântare, cu urarea „Bine ați venit”.

Întru mulți ani, Stăpâne!

Directorul minelor din Anina, neobositul „ctitor al bisericii ortodoxe” cum pe bună dreptate a fost numit, dl inginer Vasile Poboran rostește și d-sa câteva cuvinte de bineventare. În acestea se remarcă rolul din trecut și îndeosebi cel de azi al conducerii minelor în opera de zidire a bisericii, brodată — aceasta

din urmă — atât de armonic pe insistența românilor de a avea un lăcaș de închinare. Acest lăcaș, ridicat astăzi e o recompensă adânc satisfăcătoare pentru greutățile din trecut.

Emoționat, P. S. Sa Părinte Episcop răspunde zicând: „Nu știu dacă cineva cunoaște senzația pe care o are omul când prin negură, rătăcit, zărește lumina unui opaiț în dosul unei ferestre? Așa îmi închipui eu senzația bunilor credincioși de aici acum treizeci de ani, când și-au pus în gând să înalțe aici locaș de închinare. Bunul Dumnezeu i-a învrednicit, pe unii din ei măcar, să vadă realizat acest vis frumos. Privesc în jurul meu atâția credincioși cari așteaptă, cu ochii înlăcrămați, să pășiască pragul bisericii cu gânduri de nețărmită mulțumire pentru acei cari i-au ajutat să-și vadă visul împlinit. Eu rog pe Bunul Dumnezeu să binecuvinte aceste gânduri, pentru acei cari au îmbogățit țara și Bănatul cu acest sfânt lăcaș, iar credincioșilor le spun: „Veniți în casa Domnului și fiți binecuvântați“.

După o scurtă rugăciune și îmbrăcarea Arhiepiscopului urmează sfințirea bisericii. Alături de Arhiepiscop slujesc protopopii: Virgil Musta și Ioan Oravițan, preoții: Gheorghe Neda pens. Oravița-română, Aurel Iana pens. Măidan, Miron Manescu Văliug, Lazăr Ștefan Goruia, Cornel Jurca Oravița-română, Romul Suciu Ticvanul-mic, Mihail Retezan Vărădia, Vasile Crețu Ciclova-montană, A. Gh. Mihailovici Sasca-română, Iacob Stoian catihet-Oravița și Marcu Bănescu al locului, precum și protodiaconul episcopesc Teodor Roșca.

Actul sfințirii esteriore a bisericii, așezată într'un minunat parc, pe o vreme frumoasă, cu popor mult face o impresie adâncă.

După rugăciunile cari însoțesc cele 4 evanghelii cu ungerea urmează așezarea sfințelilor moaște cu ungerea interiorului bisericii cu mir sfințit și sfințitor.

Liturghia solemnă este impresionantă: Arhiepiscopul și 14 preoți slujitori constituie un sobor impunător. Răspunsurile liturgice sunt date de un cor instruit și condus de harnicul funcționar U. D. R.-ist Pavel Miclea.

La priceasnă predică Prea Sfințitul Părinte Episcop. Evangelia zilei, parabola Samariteanului milostiv oferă cel mai nimerit tablou comparativ cu ceea ce s'a săvârșit în Anina. *Mergi și fă asemenea*, cuvintele de îndemn la acțiune ale Mântuitorului către legiuitor, ca un ecou de peste veacuri au răsunit în conștiința ctitorilor monumentalei biserici ce se sfințește azi. *Căci oare nu poporul român a purtat pe*

trupul său rănile atâtor veacuri de asuprire și de umilire? Nu a fost el cel jefuit de toate drepturile, și nu pe lângă el au trecut nepăsători atâția plimbăreți? Mișcat, publicul străin și credincioșii din parohie au prilejul să audă, chiar din gura Arhiepiscopului mulțumirile adresate ctitorilor bisericii, începând dela modestul funcționar Petru Manciuc, până la inginerii Orghidan și Bușilă, Dr. Belu, Manliu, Ioan Ștefan și acel neobosit Vasile Poboran distinsul director de astăzi, care cu o munificență fără egal s'a străduit să realizeze visul românilor, transformându-l în o frumoasă realitate! Deacum Anina este un centru românesc și creștinesc; biserica trebuie cinstită, pentruca ea să fie diriguitoare cu prestigiu în viața românilor de aci, mângăetoare și dătătoare de nădejdi furnicarului de muncitori din mine.

Solemnitățile s'au sfârșit cu o masă comună oferită tot de dl V. Poboran respectiv Direcția Minelor în sala Căminului Muncitoresc.

Subliniem cu satisfacție participarea a multor personalități la *praznicul creștinesc și românesc din Anina*, din Timișoara și Oravița și în sfârșit participarea reprezentanților cultelor catolic și evanghelic din localitate.

Espirăm bucuria noastră creștinească nețărmită, văzând truda și ctitoria și personală a d-lui Vasile Poboran, care adăogită la opera arhitectului V. Vlad, sculptor Gaju și pictor Dr. Miloia constituie cea mai de preț și nevestejită cunună pe fruntea lor de buni creștini, o postumă satisfacție pentru cei cari nu mai sunt vii să se bucure cu noi, precum și pentru muncitorii contribuenți cu obolul lor cari în frunte cu harnicul lor preot Bănescu se roagă de acum în biserica mare din Anina: *Sus inimile!*

Biserica bănațană.

În opinia publică bănațană a produs o dureroasă surprindere articolul „*Episcopia Timișorii*“ publicat în Telegraful Român din Sibiu (No. 45 din 5 Noemvrie a. c.) mai ales prin tonul polemic, ce oficiosul sibian îl angajează față de organul oficial al eparhiei noastre. Nici în „foaia Diecezană“, în articolul la care se provoacă T. R. nu ne-au călăuzit și nici acum nu nutrim gânduri de polemică, nici dorința de a rosti incriminări în vederea vreunui proces, de intenții măcar; nimic din acestea nu ne inspiră condeiel când venim cu unele precizări, ci arătăm adevăruri istorice și realități, cari nu pot fi

tăgăduite, dar vor putea avea consecințe mari asupra Bisericii bănățene.

Românismul și Ortodoxia sunt indisolubil legate între ele prin legături cari au consacrat axioma, că Biserica este pavăza etnicului nostru național. Acest mare adevăr a fost cultivat totdeauna și deci nu este nici o mirare, că dela ctitorii veivozi până la luptătorii politici ai românismului, Biserica a format grija de căpetenie a tuturor.

Prin însuși acest adevăr se esplică lupta dusă de bănățeni pentru un scaun vlădicesc în metropola Banatului. Dela Eftimie Murgu, la Iorgovici, Tichindeal, Mocionești, E. Ungureanu, apoi desbaterile și hotărârile Congresului național-bisericesc din 1868 - 1900, apoi 1903, 1906, 1909, 1920, 1924, 1927, până la 1933 — când Biserica bănățeană a ajuns la o răscruce — peste tot, dorința tuturor a fost reactivarea episcopiei din Timișoara, ba mai mult, nenumărate erau glasurile pentru o mitropolie a Banatului, ceea ce desigur ar fi corespuns în cel mai înalt grad, aspirațiilor noastre.

Împrejurările politice de după 1919, iar mai târziu convenția bisericească au schimbat mult situația noastră și amăsurat acestor împrejurări, a trebuit să intervine și o schimbare în a privi și rezolvi problema bisericească de aici.

La conferința de pace Banatul a fost trunchiat, rămânând peste granița țării un important teritoriu cu un mare număr de credincioși. Faptul că vecinii noștri sârbi au tolerat — să-i zicem că au recunoscut temporar — un status-quo șagunian pentru Biserica ort. românească părea că n'a schimbat nimic din dorința bănățenilor privitoare la reactivarea episcopiei din Timișoara, ori a înființării mitropoliei; dar convenția bisericească româno-iugoslavă cu consecințele ei, desigur că impune o revizuire de atitudine și dorinți, pentru că prin aplicarea ei se săvârșește a două trunchiere a Banatului și Bisericii lui. La acest capitol nu putem trece cu vederea amărăciunea unui fericit ierarh al nostru — repetată adeseori în public — că un important membru al delegației române — și nu era bănățan — la încheierea convenției bisericești n'a știut nici măcar câte mănăstiri avem în litigiu cu sârbi. Acest amănunt aruncă o lumină vie asupra convenției, în înțelesul căreia noi românii cedăm pur și simplu sârbilor mănăstiri asupra cărora aveam un drept câștigat prin sentința Tablei regești din Budapesta, din 29 Martie 1916, mănăstiri cari sub protecția convenției sunt și azi centre de iredentism.

Banatul cu răni atât de adânci, trebuia să se gândească deci la posibilități amăsurat dări-

lor date și pentru a salva ce se mai poate salva ca unitate religioasă și spirituală, să se închege sub o singură conducere spirituală bisericească, prin înființarea *unicei episcopii a Banatului*. Pentru Banat aceasta ar fi fost unica soluție, potrivită cu împrejurările, a problemei bisericești din prezent. Și sunt foarte mulți cei ce gândesc așa.

Din articolul publicat în F. D. la care se provoacă T. R. se desprinde lămurit această părere: deci nu poate fi vorba de... „cineva care s'a singularizat într'o opinie izolate și prea subiectiv motivată...“ Cu atât mai puțin de... „glasul unei jelanii cu totul personal...“

Așa pot privi lucrurile cel mult epavele politice bănățene, dintre cari pe una pare-că o deslușim în dosul anonimului dela T. R. înjosită până la abominabilul rol de „coadă de topor.“

Și desigur, aceia dintre bănățenii de import cari nu știu că: încă în 1925 autorul actualei legi de organizare bisericească pentru a reface unitatea spirituală a Banatului, pentru a afirma și prin această integritatea lui, și pentru a feri instituția episcopiei de depreciere, intenționa regruparea întregului Banat într'o singură eparhie; că toți miniștri de culte de atunci și până azi erau de aceeași părere; că fostul și actualul Patriarh al Țării doriau același lucru; că Sfântul Sinod în repetite rânduri a hotărît în același senz; că Adunarea eparhiei Caransebeșului a hotărît cu mare majoritate de voturi același lucru. Și că între motivele ce s'au adus pentru mutarea episcopiei dela Râmnic la Craiova și ridicarea ei la rangul de mitropolie figura și acela al păstrării unității Olteniei cu cinci județe și aproape două milioane suflete ortodoxe. Câtă vreme în Banatul nostru cu trei județe și mai puțin de cinci sute de mii de ortodocși, împrăștiați cu minoritari se creiază două episcopii. După părerea anonimului dela T. R. tot pentru *întărirea unității Banatului*.

Ar fi inutil să repetăm că Banatul dacă era același ca înainte de 1919 sau cel puțin în starea dinaintea convenției bisericești, nu s'ar fi mulțumit cu reactivarea episcopiei la Timișoara, ci până la unul am fi cerut mitropolie. În cel mai rău caz, chiar și numai episcopia din capitala sa, ar fi produs bucuria despre care se vorbește în T. R.

Nu poate fi vorba de „o părere izolată și prea subiectiv motivată“ nici atunci când s'a arătat nedumerirea în subita schimbare de atitudine a mitropoliei noastre din Sibiu față de problema Bisericii bănățene, atunci când atât sf. Sinod cât și Onor. Min. Cultelor, *intr'un*

interval prea scurt au trebuit să adopte două proiecte diferite în aceeași chestiune. Nedumerirea este cu atât mai justificată, cu cât T. R. știe cu siguranță că s'au făcut și anume forme pentru a nu se evita corporațiunile prevăzute de legea bisericească. În fața faptului împlinit socotim că n'ar folosi nimănui să mai stăruim pentru o lămurire a nedumeririi noastre.

Raportând problema la realitate, ni se va da dreptate, că numai cu vorbe sonore nu se pot realiza lucruri prea mari. Să fim lămușiți, vremea când Slavici a immortalizat pe Popa Tauda s'a schimbat din multe puncte de vedere, prin urmare, trebuie să se recunoască că și anume socoteli — dacă vreți contabilicești — joacă un rol nu tocmai de neglijat în „noul și importantul factor de progres“ al Bisericii bănățene.

Peste puține zile episcopia Timișorii, apoi în curând vicariatul din Vârșeț vor cere partea ce li se cuvine din fundațiunile noastre mai toate compuse de imobile. Judece ori cine, ce va fi pentru noi răscumpărarea acestor imobile, toate reclamând urgente investiții pentru buna întreținere. T. R. știe și credem că nu-i este indiferent felul cum se va hotări la Trib. Budapesta pretenziunea fabuloasă, cerută de o moștenitoare a lui Babeș. Sunt întrebări cari privesc deopotrivă Biserica bănățeană, precum și mitropolia din Sibiu.

Am dori ca toate acestea să-și afle o fericită rezolvare, astfel ca Biserica bănățeană să fie într'adevăr un important factor de progres pentru acest mult încercat colț de țară, temându-ne însă de cruda realitate și de consecințele ei fatale, F. D. a ținut atunci când se mai putea să fixeze stările așa cum sunt la noi acas, ca prin unirea tuturor bănățenilor să ceară ceea ce se potrivește mai bine intereselor vitale ale Banatului.

Pr. T. Constantin

N. B. Convinși că tot ceea ce înfăptuește Majestatea Sa iubitul nostru Rege este spre binele nostru al tuturor și respectuoși și supuși față de legile Țării nu ni-am mai fi permis niciodată să scriem altceva decât bine și cu recunoștință pentru ceea ce se legiferează spre binele nostru. Știm că mai ales azi „Salus reipublicae suprema lex“...

Publicăm deci acest articol numai ca o punere la punct, obiectivă, a necugetatelor invective aduse într'o foaie bisericească oficială la adresa foii noastre.

Probleme de autopastorație spirituală

(Continuare)

2. Invidia și clevetirea.

Mână în mână cu ambițiile și poftele deșarte duc horă pierzătoare în sufletele noastre și invidia și clevetirea.

Invidia și clevetirea sunt două păcate, care înalbastresc și chipul confrăților noștri preoți, făcându-le inima pestriță de veninul pizmei, iar gura turbată de ponosul și ura aproapelui.

În sufletul celui ce predică dragostea față de aproapele clocesc cele mai urâte sentimente, care nu așteaptă decât ocazia, spre a izbucni cu vehemența patimelor iadului.

Invidia ia astfel în sufletele preoților una dintre formele cele mai satanice din câte le are. Împreună ostentorii și coegalii în slujirea celor sfinte ale lui Dumnezeu se invidiază pentru lucrul lor, își precupețesc meritele lor, își neagă calitățile lor.

Nu există spectacol mai urât decât acel al preotului invidios.

Ambiția nestăvilită a acestui fel de preot hibrid se întristează plină de amărăciune de munca confratelui său; reușita lui îl îmbolnăvește; meritele lui îi sunt o necontenită obsesie; icoana aceasta necontenit îl persecută, devenind un coșmar organic.

Negațiunea aproapelui de către cel invidios merge până acolo, încât îi dorește toate relele și nenorocirile imaginare. Numai să nu poată lucra, numai să nu poată produce, numai să nu existe alături de el fantomă necontenită și persistentă cântăritoare a incapacității, superficialității și nepregătirii sale. Deoarece invidiosul e nepregătit, incapabil și superficial în majoritatea cazurilor.

Invidiosul nu are de unde se cobori, ci caută necontenit să se urce.

Dotăți cu o sensibilitate bolnavă și păcătoasă simt pe cei ce se pun în fața persoanei lor, sau cari îi amenință cu întunecarea și atunci amărăciunea lor se rostogolește, lavă plină de patimi și ură, asupra confratelui său.

Departate de-a sprijini progresul, emulațiunea și munca plină de imitație și moral normată, așa după cum greșit se susține, invidia dacă și-ar realiza doleanțele și desideratele ei scârboase, atunci nu ar mai rămâne nimic din ceea ce nu înghite sau stă în stomacul invidioșilor.

Nici cei invidiați nu se simt, însă, la locul lor în mijlocul, sau alături de cei ce-i invidi-

ază. Munca le devine un chin, un degust, inițiativa un adevărat canon, deoarece se simt neconținut spionați, cântăriți și desființați pe la spate.

Știu, apoi, că eforturilor lor, pline de conștiința unei misiuni, li se opun produsele calpe, fără valoare ale invidioșilor, pentru a contracara superficial și părut valoarea lor.

Iată de ce invidia plumbuește și oprește din drumul lor avânturile creatoare, iată de ce evanghelizarea, predicarea, învățarea, lăsate numai la discreția invidioșilor, ar suferi, spre a-se discredita complet. Fiindcă invidiosul nu ține piept dărâmăturilor pe care le-a produs el și-i cad în cap!

El interpretează și atunci desgustul de lucru al celor pe care i-a invidiat, i-a clevetit și i-a îndepărtat dela misiunea lor, ca incompetență, ori nevrednicie, sau cine mai știe cum!

Că nimeni nu poate suporta la infinit neconținuta suspiciune, ironie, observație și sarcasm invidios, fără a face loc, fără a se da deoparte din calea unor neconținute nemulțumiri sufletești și șicane.

Și-acum cine suferă din toate acestea?

Suferă Biserica și suferă însăși menirea intimă și cauza eficientă a misiunii preoțești — mântuirea gloatelor.

Unde intră invidia nu se lucrează; acolo munca face loc zavistiei între frați, diferitelor lucrături pela spate, urei de aproapele, distrucției de opere, de elanuri, de armonii creatoare.

Unde intră invidia nu poate exista prietenie, nu poate exista confidență, nu poate exista sprijin reciproc și asistență.

(Va urma)

Acer.

La telegramele trimise de societatea academică de lectură „Ioan Popasu” cu ocazia constituirii studenților teologi în „Frontul Național Studențesc”, s’au primit următoarele răspunsuri telegrafice:

D-lui Profesor Dr. Zeno Munteanu

Președintele Studenților Academiei Teologice.

CARANSEBEȘ

Majestatea Sa Regele mă însărcinează a Vă transmite înalte mulțumiri pentru sentimentul de devotament și bunele urări exprimate de dvs. în numele studenților cu ocazia încadrării în Frontul Național Studențesc.

*Mareșalul Curții Regale,
Constantin Flondor.*

D-lui Dr. Zeno Munteanu

Rectorul Academiei Teologice.

CARANSEBEȘ

Cele mai calde mulțumiri pentru frumoasele sentimente exprimate.

ARGETOIANU.

D-lui Dr. Zeno Munteanu

Rectorul Academiei Teologice.

CARANSEBEȘ

Iau act cu plăcere de manifestarea spontană a studenților Academiei Teologice ortodoxe din Caransebeș pentru încadrarea la Frontul Național Studențesc.

*Ministrul Educației Naționale,
Petre Andrei.*

D-lui Rector Dr. Zeno Munteanu

Academia Teologică Ortodoxă

CARANSEBEȘ

Vă felicit călduros pentru aderarea dvs. entuziastă la Frontul Național Studențesc. Sănătate!

CONSTANTIN C. GIURESCU.

Ș T I R I

Convocarea Parlamentului Român s’a făcut pe ziua de 25 Noemvrie a. c.

Intrunirea marelui colegiu electoral pentru alegerea de mitropoliți la Iași și Craiova se va face — după relatările ziarelor din Capitală — în 29 și 30 Noemvrie a. c.

Au făcut danii pentru biserica din Anina:
Soc. U. D. R. 5,000.000 lei, Senator Răducanu 35.000 lei, Dl. Const. Bușilă 50.000 lei, Prefectura Județului 120.000 lei, Dl. Max Aușnit 50.000 lei, Dl. Nicolae Malaxa 50.000 lei, Banca Orăviceană 10.000 lei, Primăria Steierdorf 100.000 lei, Colecta muncitorilor mineri metalurgiști Anina 400.000 lei, Colecta Consiliului Parohial dela credincioși 600.000 lei, Dl. Constantin Orghidan un policandru în val. de 30.000 lei, Dl. Dir. V. Poboran un policandru în val. de 50.000 lei, Dir. Minelor U. D. R. un clopot în val. de 149.000 lei, Muncitorii Dir. Minelor Anina un clopot în val. de 73.000 lei, Prim. Steierdorf-Anina un clopot în val. de 41.000 lei, Dl. Dr. Nicolae Belu Tronul arhieresc în val. de 13.000 lei, Priminsp. Ing. Ion Marinescu o candelă în val. de 5000 lei.

Constituirea societății academice literare „Ioan Popasu“ a studenților noștri teologi s'a făcut sub prezidenția păr. profesor Dr. Petru Rezuș în 16 Noemvrie a. c. În numărul viitor vom arăta amănunțit compoziția comitetului.

† **Ludovica Bistreanu**, consoarta distinsului nostru preot și colaborator la foaie Sinesie Bistrieanu din Var a trecut zilele acestea la fericire.

Dumnezeu să odihnească pe roaba lui în pace iar celui rămas singur să-i dea mângăere în durere!

Note oficială

Nr. 6367 Sc 1939.

On. Minister al Cultelor și Artelor Direcțiunea Cultelor ni-a trimis sub 3 Noemvrie 1939 Nr. 44649/1939 în copie Decisiunea Nr. 10037 de următorul cuprins:

DECISIUNE:

Noi, Președintele Consiliului de Miniștri.

Văzând dispozițiunile art. 22 din legea pentru înființarea Serviciului social:

Văzând dispozițiunile legii din 13 Octomvrie 1939 privitoare la suspendarea aplicării legii Serviciului Social.

DECIDEM:

Art. I. Detașările sau delegările funcționarilor publici de orice categorie, cum și a militarilor la „Serviciul Social“, subdiviziunile lui, Institutul de cercetări sociale sau școli de îndrumare ale Serviciului Social, încetează.

Acest personal urmează a se prezenta la serviciul dela care a fost detașat sau delegat, în ziua de 1 Noemvrie 1939.

Art. II. Șefii Departamentelor ministeriale sunt însărcinați să urmărească executarea acestei Decisiuni.

Data astăzi 19 Octomvrie 1939.

Președintele Consiliului de Miniștri.

C. ARGETOIANU.

Ceeace se comunică spre știre.

Caransebeș în 7 Noemvrie 1939.

Episcopul:

† **VASILE**

Consilier referent:
Nicolae Cornean.

Nr. 6552 Sc 1939.

Ca și în anii trecuți, Librăria noastră diecezană trimite și anul acesta fiecărui Oficiu parohial câte un stoc potrivit de calendare pentru desfacere.

Calendarul Românului pe anul 1940 cuprinde, pe lângă sematism târguri, tarife poștale

etc. o variată parte literară, potrivită pentru credincioșii noștri.

Costul este de Lei 18 exemplarul, care va fi trimis de preoți pe adresa Casieriei eparhiale până la 31 Decemvrie a. c. Cei cari doresc să li se rețină acest cost din salar — pentru cruțarea speșelor postale — vor trimite până la 20 Decemvrie a. c. un raport în acest senz.

Caransebeș în 14 Noemvrie 1939.

Consiliul eparhial.

A APĂRUT

DE VÂNZARE
LA

LIBRĂRIA **Diecezană**

DIN CARANSEBEȘ

Colinde

și

Cântări Bisericești
de VICTOR POPOVICI

paroh ort. rom.

A APĂRUT

N O U

Calendarul
Românului

pe anul bisect
dela Hristos **1940**

se află spre vânzare la:

Librăria Diecezană
din Caransebeș cu
prețul de **LEI: 18**